

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/59/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8718206165
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8718206165.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Jozefa Angeloviča, v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a. s., so sídlom Hodžová 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanej: W. Č., C.. XX.XX.XXXX, S. B. XXX/XX, XXX XX N., o zaplatenie 3.203,05 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Poprad, č. k. 13Csp/65/2018-61 zo dňa 26. apríla 2019 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.

Sporovým stranám nepriznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:
„I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 3.203,05 eur, úrok vo výške 61,07 eur, úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3.264,12 eur od 14.02.2018 do zaplatenia do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu zamietla.

III. Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.“

2. Na základe vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že strany sporu uzavreli úverovú zmluvu, na základe ktorej právny predchodca žalobcu poskytol žalovanej úver vo výške 5.000,- eur pri dohodnutej úrokovej sadzbe 9,5 % p. a.. Žalovaná mala splácať úver v celkových mesačných splátkach po 110,01 eur, pričom prvá splátka bola splatná 29.10.2015 a konečná splatnosť úveru bola stanovená na 29.09.2020. Zároveň v zmluve bolo dohodnuté aj poistenie úveru s výškou mesačnej splátky poistného 5,- eur. Žalovaná doposiaľ uhradila sumu 2.729,95 eur, z ktorej bola na istinu zaúčtovaná suma 1.796,95 eur, na úroky suma 843,- eur a na poistenie suma 90,- eur, teda výška dlžnej istiny je 3.203,05 eur. Poslednú platbu žalovaná uhradila 23.01.2018. Keďže žalovaná po zosplatnení úveru, ani po začatí konania už dlh nesplácala, súd zaviazal žalovanú k zaplateniu dlžnej istiny a kapitalizovaných úrokov do zosplatnenia úveru a zamietol žalobu v časti o uplatnené úroky z úveru za obdobie po jeho zosplatnení. Keďže žalovaná nesplácala poskytnutý úver v dohodnutých splátkach, dostala sa do omeškania s plnením peňažného záväzku, preto súd priznal žalobcovi úrok z omeškania, a to odo dňa nasledujúceho po zosplatnení úveru.

3. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že žalobcovi, ktorý bol v konaní ohľadom istiny v celom rozsahu úspešný priznal nárok na náhradu trov

konania v rozsahu 100 %, o výške ktorej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti napadnutého rozsudku samostatným uznesením.

4. Proti uvedenému rozsudku, a to proti výroku, ktorým súd zamietol žalobu v prevyšujúcej časti v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na skutočnosť, že popri absencii právnych noriem obmedzujúcich predmený nárok veriteľa existuje množstvo zákonných ustanovení, z ktorých priamo resp. výkladom resp. cez analogiu legis vyplýva záver, podľa ktorého nárok veriteľa na dohodnutý (zmluvný) úrok nie je viazaný (obmedzený) na zosplatnenie dlhu, ale na vrátenie v rámci úveru poskytnutých peňažných prostriedkov. Popritom uviedol podstatnú argumentáciu z odôvodnení súdnych rozhodnutí, na ktoré odkázal citáciami priamo v texte svojho podania. Žalobca navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že jeho návrhu vyhovie aj v zamietnutom rozsahu a žalovaného zaviazne uhradiť dlh v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň, aby mu priznal aj náhradu trov konania a trov odvolacieho konania.

5. K odvolaniu žalobcu sa žalovaná v súdom stanovenej lehote nevyjadrila.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

8. Nakoľko žalobca napadol rozsudok len v rozsahu zamietnutej časti, v časti o uplatnené úroky z úveru za obdobie po jeho zospatnení, odvolací súd nemohol podrobiť súdnemu prieskumu výrok rozsudku, ktorým bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3.203,05 eur, úrok vo výške 61,07 eur, úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3.264,12 eur od 14.02.2018 do zaplataenia a výrok rozsudku, ktorým žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanej v rozsahu 100 %.

9. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

10. Odvolací súd považuje rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu za vecne správny. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalobcu a na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku dopĺňa nasledovné.

11. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

12. Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške stanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššej prípustnej výške.

13. Podľa § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú.

14. Z obsahu spisu vyplýva, že právny predchodca žalobcu a žalovaná uzavreli 29.09.2015 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXX, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanej peňažné prostriedky vo výške 5.000,- eur, ktoré sa žalovaná zaviazala splácať v 60 celkových mesačných splátkach vo výške 110,01 eur. Z dôvodu, že žalovaná úver riadne a včas nesplácala, žalobca listom zo dňa 13.02.2018 vyhlásil zosplatnenie celého úveru (č. I. 36).

15. Je nepochybné, že vyššie uvedená úverová zmluva uzatvorená medzi žalobcom a žalovaným, je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaný je spotrebiteľ, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie správne ustálil, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

16. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na všetky zmluvné dojednania pripravený a skúsený.

17. Spoločným znakom tejto úpravy je teda snaha cestou práva vyrovnáť túto faktickú nerovnosť, a to formou aj prípadného obmedzenia autonómie vôle. Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je zásada, podľa ktorej nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky.

18. Z hľadiska posúdenia nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu.

19. Pokiaľ ide o jednotlivé nároky uplatňované žalobcom v tomto konaní, ktoré boli rozsudkom súdu prvej inštancie zamietnuté, treba konštatovať, že pokiaľ ide o úrok z úveru, ktorý si žalobca uplatňoval vo výške 9,5 % ročne z nezaplatenej istiny 3.203,05 eur po zosplatnení úveru a tiež kapitalizované úroky vo výške 61,07 eur vyčíslené ku 13.02.2018, súd prvej inštancie postupoval správne, keď žalobu v tejto časti zamietol.

20. Je nevyhnutné poznamenať, že úver je odplátnym právnym úkonom, za ktorý možno dohodnúť úroky a taktiež možno dohodnúť aj obdobie na užívanie finančných prostriedkov (úverové obdobie). Zákon umožňuje dodávateľovi na určitú dobu (do splatnosti) podľa jeho predstáv poskytnúť úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky. Od začiatku sa prirodzene sledujú úroky na dohodnutú dobu, ktorej koniec završuje tzv. splatnosť úveru. Zo zákonom stanovených dôvodov (napr. nesplácanie úveru) má dodávateľ tiež právo splatnosť posunúť. Ak úver nie je splatený po splatnosti, zákon priznáva za zdržiavanie finančných prostriedkov sankcie, či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Niet však zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania.

21. Odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie, že nemožno s úspechom uplatňovať úroky z úveru (tzv. zmluvné úroky) po zosplatnení samotného úveru. Uvedené vyplýva jednak z judikatúry Ústavného súdu SR ako aj Najvyššieho súdu SR, o ktorú sa súd prvej inštancie oprel (IV.ÚS 476/2012 a 4Obo/143/98). Dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov (zmluvné úroky, úroky z úveru) patria

len do splatnosti dlhu, nakoľko po jeho splatnosti má veriteľ právo na úroky z omeškania, pričom nie je únosné a to aj z pohľadu ochrany spotrebiteľa, aby tento bol zaťažený dvojnásobnou úrokovou záťažou. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi v neprospech spotrebiteľa. Vzhľadom na uvedené, je nevyhnutné konštatovať, že pokiaľ veriteľ pristúpi k tomu, že považuje celý dlh za splatný, potom nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru.

22. Po mimoriadnom zosplatnení úveru nastupuje stav, v ktorom by mal mať veriteľ záujem na skorom vrátení peňažných prostriedkov a právny poriadok mu poskytuje viaceré právne prostriedky vymožená zosplatnenej pohľadávky (úveru). Vzhľadom na uvedené je nevyhnutné konštatovať, že ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekomfortný stav, kde spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia a veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo však spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku.

23. Odvolací súd konštatuje, že ak by pripustil možnosť veriteľa požadovať úroky z úveru aj po jeho zosplatnení, podporil by nielen hrubú nadvládu veriteľa, ale zároveň by podporoval aj stav, v ktorom veriteľ nie je nútený vymáhať svoju pohľadávku a odplatné úroky mu majú nahradiť stav jeho potenciálnej nečinnosti, resp. stav nespôsobilosti spotrebiteľa vrátiť požičanú istinu jednorazovo. Takéto konanie veriteľa však nepožíva v slovenskom právnom poriadku nijakú právnu ochranu a ani preto niet titulu na inkasovanie odplatných úrokov.

24. Odvolací súd sa stotožnil s právnym názorom, v zmysle ktorého s jednorazovým zosplatnením vzniká spotrebiteľovi povinnosť jednorazovo vrátiť sumu požičaného úveru, navýšenú o kapitalizované úroky ku dňu zosplatnenia a počnúc prvým dňom omeškania spotrebiteľa ide o protiprávny stav založený sankčným jednostranným predčasným zosplatnením úveru. S protiprávnym stavom sa prirodzene spájajú výhradne sankcie, keďže spotrebiteľ je v omeškani s vrátením uvedenej sumy. Naopak s protiprávnym stavom sa nikdy nebudú spájať odplatné plnenia, ktoré sa spájajú len so stavom lege artis, a teda stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy. (obdobnéprávne posúdenie veci je vyslovené v rozhodnutiach Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/107/2017 z 27.3.2018, sp. zn. 6 Cdo/190/2014 z 30.6.2015, sp. zn. 1Co/49/2018 z 13.9.2018, sp. zn. 21Co/145/2017 z 27.3.2018 a iné).

25. Vzhľadom na uvedené je nevyhnutné konštatovať, že v protiprávnom stave patria zmluvným stranám len sankcie podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 a § 3a nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.. Ak by sa veriteľ domáhal odplatných plnení na základe zmluvných dojednaní medzi stranami sporu aj v čase po jednostrannom mimoriadnom zosplatnení úveru, neprešli by tieto nároky testom ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka.

26. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie správne vec právne posúdil, keď žalobcovi nepriznal nárok na zaplatenie úroku z úveru po 13.02.2018, t. j. po zosplatnení úveru.

27. Čo sa týka nepriznania úroku z omeškania zo sumy kapitalizovaného úroku z úveru vo výške 61,07 eur, aj v uvedenom rozsahu sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie. V súvislosti s tým uvádza, že zákon umožňuje veriteľom na určitú dobu (do splatnosti) poskytnúť dlžníkovi úver a vypýtať si za to dohodnuté úroky, avšak tieto dlžník platí len do splatnosti úveru. Po zosplatnení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a to len z nezaplatených istín a nie úrokov z omeškania z nezaplatených úrokov. Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva (t.j. úroky z omeškania z dojednaných úrokov), potom veriteľ nemá a ani Občiansky, či Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú. Inak povedané, oba právne predpisy nezakotvujú majetkové sankcie pre prípad omeškania sa dlžníka s platením príslušenstva pohľadávky (zákaz anatocyzmu). Úroky, úroky z omeškania a poplatok z omeškania sú podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky, teda príslušenstvom samotného peňažného plnenia - istiny. Keďže v zmysle predmetnej

právnej úpravy sa pohľadávkou rozumie plnenie hlavného peňažného záväzku, nárok na príslušenstvo z príslušenstva pohľadávky nevyplýva ani z dikcie ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

28. Postupom podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozsudok v napadnutej časti, t. j. vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti ako vecne správny potvrdil.

29. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bola úspešná žalovaná, ktorá si však neuplatnila nárok na náhradu trov odvolacieho konania, preto odvolací súd vyslovil, že sporovým stranám nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).